

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/C.S.-00/3 (Devralma)

Karar Sayısı : 00-16/159-81

Karar Tarihi : 2.5.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, M. Nazlı AKSOY

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Elf Aquitaine SA

- Totalfina SA

Temsilcisi: Av. Esra İREN

Büyükdere Cad. Yapı ve Kredi Plaza B Blok Kat: 6
80620 Levent-İstanbul

D- TARAFLAR: - Totalfina SA

24 Cours Michelet-92800 Puteaux, France

- Elf Aquitaine SA

2 Place de la Coupole 92078

Paris la Defense Cede Fransa

E- DOSYA KONUSU: Totalfina SA tarafından Elf Aquitaine SA hisselerinin % 94,93'ünü devralınmasına izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.3.2000 tarih, 847 sayı ve 7.4.2000 tarih, 1185 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 20.4.2000 tarih ve D1/1/C.S.-00/3 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 1.5.2000 tarih, REK.0.05.00.00/18 sayılı Başkanlık Önergesi ile 00-16 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Totalfina SA'nın Elf Aquitaine SA sermayesinin %94,93'ünü devralması suretiyle Türkiye pazarında meydana gelen yoğunlaşmalardan; Atofindley Dış Ticaret A.Ş.'nin kontrolünün Totalfina SA'ya geçmesinin 1997/1 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümlerinde belirlenen eşiklerin altında kalmasından dolayı Rekabet Kurulu iznine tabi bir devralma olmadığı, Elf/Selyak Petrol Ürünleri Üretim ve Pazarlama A.Ş. ile Elf Atochem Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin kontrolünün Totalfina SA eline geçmesinin ise, herhangi bir ilgili ürün pazarında yeni bir hakim durum yaratmadığı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmede olduğu, dolayısıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırılık teşkil etmediği, bu bakımdan söz konusu devralma işlemlerine izin verilmesinde herhangi bir sakıncanın bulunmadığı ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. TOTALFİNA SA

Totalfina grubunun Türkiye'de "*Totalfina*" ticari ünvanı altında faaliyeti bulunmamakla birlikte, kontrol ettiği Türk şirketleri aşağıda yer almaktadır.

- *Total Oil Türkiye A.Ş.*

Totalfina SA'nın % 51'lik pay oranına sahip olduğu şirket, akaryakıt ve madeni yağ dağıtımı alanında faaliyet göstermektedir.

- *As Tüp ve Makina Sanayi A.Ş.*

LPG tüpleri üretimi alanında faaliyet gösteren şirketin % 98,5'ine Totalfina SA sahip bulunmaktadır.

- *Tüp-gaz Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Tüp-gaz)*

Totalfina SA'nın %98,82'sine sahip olduğu şirket, LPG dağıtımında faaliyette bulunmaktadır.

- *Bütangaz A.Ş. (Bütangaz)*

Tüp-gaz'ın, 1999 yılında Primagaz'a hissesinin % 50'sini devrettiği Bütangaz, LPG ithalatı alanında faaliyet gösterecek olup, firmanın terminali halen inşa halinde olduğundan henüz cirosu bulunmamaktadır.

- *Özgaz A.Ş. (Özgaz)*

1992 yılında Tüp-gaz tarafından devralınan Özgaz'ın faaliyet alanı LPG dağıtımı olmakla birlikte, halihazırda bir faaliyeti bulunmamaktadır.

H.1.2. ELF AQUITAINE SA

Elf Aquitaine SA'nın kontrol ettiği Türk şirketleri aşağıda yer almaktadır:

- *Elf/Selyak Petrol Ürünleri Üretim ve Pazarlama A.Ş. (Elf/Selyak)*

Faaliyet alanı akaryakıt ve madeni yağ dağıtımı olan Elf/Selyak'ın sermayesinin % 68'i Elf Aquitaine SA'nın kontrolü altında bulunmaktadır.

- *Atofindley Dış Ticaret A.Ş.*

Atofindley SA'nın %70'ine sahip olduğu şirketin faaliyet alanı süper emici ürünlerdir (çocuk bezi vb.).

- *Elf Atochem Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.*

Elf Atochem SA'nın %99.9'una sahip olduğu şirketin faaliyet alanı kimya sektörüdür.

- *Ambarlı Depolama Hiz. Ltd. Şti.*

Şirketin, %25'ine Elf/Selyak A.Ş., %25'ine BP ve %50'sine Turcas A.Ş. sahiptir.

Elf Aquitaine SA, sağlık sektöründe faaliyet gösteren Sanofi-Synthelabo adlı Fransız şirketinin sermayesinin yaklaşık %35'ine sahip olup, herhangi bir kontrol yetkisi bulunmamaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Söz konusu devralma işleminden önce Totalfina SA'nın ve Elf Aquitaine SA'nın Türkiye'de pay sahibi olduğu şirketlerinin faaliyet alanları dikkate alındığında, bu işlemten etkilenecek ilgili ürün pazarları;

- akaryakıt dağıtımı (jet yakıtı dışındaki siyah ve beyaz ürünler),
- LPG dağıtımı
- madeni yağ dağıtımı
- kimya (petrokimya, polimer, akrilik)
- süper emiciler

şeklinde belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Devralma işleminin tarafları olan şirketlerin tüm Türkiye'de faaliyet gösterdikleri dikkate alındığında, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Totalfina SA'nın, Elf Aquitaine SA hisselerini devralarak, Elf Aquitaine SA'nın kontrolü altında bulunan Türk şirketlerinin de kontrolünü eline geçirdiği, başka bir ifadeyle, Avrupa'da gerçekleşen devralma işleminin, Türkiye'deki şirketler açısından da kontrolün el değiştirmesi şeklinde bir sonuca yol açtığı anlaşılmaktadır.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendinde "Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi" birleşme veya devralma sayılan haller olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede, bildirim konusu devralma işleminde Türkiye'deki şirketlerin yönetiminde kontrolün el değiştirecek olması nedeniyle, söz konusu işlemin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in anılan maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Başvuruya konu işlemin, Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinin; *"Bu Tebliğ'in 2 nci maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur."* hükmü ile getirilen pazar payı ve ciro eşikleri açısından herbir ilgili pazar bazında değerlendirilmesi aşağıda yer almaktadır.

H.3.1. Akaryakıt Dağıtım Pazarı

Totalfina SA'nın Türkiye'deki siyah ve beyaz ürünlerin dağıtım faaliyetini yürüten Total Oil Türkiye A.Ş.'nin (Total) 1999 yılı cirosu 387.822.000.000 TL., Elf Aquitaine SA'nın yine aynı alanda faaliyetlerini yürüten bağlı şirketi Elf/Selyak'ın 1999 yılı cirosu ise 170.510.011.000.000 TL.'dir. 1999 yılında Total, akaryakıt dağıtım pazarında beyaz ürünlerde %6,3, siyah ürünlerde %1,8, Elf/Selyak ise beyaz ürünlerde %3,4, siyah ürünlerde %0,1 pazar payına sahiptir. Bu çerçevede, tarafların 1999 yılı ciroları toplamının 558.332.011.000.000 TL. olması ve anılan Tebliğ'de belirtilen ciro eşliğini geçmesi nedeniyle Totalfina SA'nın Elf/Selyak'ın kontrolünü ele geçirmesi işlemi, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu iznine tabi bir devralma işlemidir.

Akaryakıt dağıtım ve pazarlamasında stratejik öneme sahip bir diğer konu firmaların depolama kapasiteleridir. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Total'in 347.000 ton, Elf/Selyak'ın ise 34.150 ton depolama kapasitesine sahip olduğu ve Türkiye'deki toplam depolama kapasitesinin 2.005.502 ton olmasından hareketle, Total ve Elf/Selyak depolarının kapasiteleri toplamının Türkiye coğrafi pazarında bulunan toplam depo kapasitesinin %19'undan ibaret olduğu anlaşılmıştır. Taraf teşebbüslerin gerek pazar paylarının, gerekse depolama kapasitelerinin düşüklüğü dikkate alındığında, Totalfina SA'nın Elf/Selyak'ı ve dolaylı olarak da depolama alanında faaliyet gösteren Ambarlı Depolama Hizmet Ltd. Şti.'deki Elf/Selyak'a ait olan %25 oranındaki hisseyi devralmasının, akaryakıt dağıtım ve pazarlamasında hakim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.3.2. Madeni Yağ Dağıtım ve Pazarlaması

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Totalfina SA ve Elf Aquitaine SA'nın Türkiye'deki madeni yağ dağıtım faaliyetini yürüten bağlı şirketleri Total ve Elf/Selyak'ın madeni yağ pazarındaki 1999 yılı toplam cirolarının 15.998.427.000.000 TL., 1999 yılı toplam pazar paylarının ise %6,5 olduğu, dolayısıyla bu ürün pazarı için söz konusu devir işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan eşikleri aşmadığı ve anılan Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olmadığı anlaşılmıştır.

H.3.3. LPG Dağıtım

Elf Aquitaine SA'nın Türkiye pazarında faaliyeti bulunmamasıyla birlikte, akaryakıt ve madeni yağ dağıtım alanında faaliyet gösteren Elf/Selyak'ın sahip olduğu bayilik sisteminin otopaz satışları için potansiyel oluşturduğu dikkate alındığında, Tüp-gaz Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin 1999 yılı cirosunun 29.518.877.000.000 TL. olması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğu, ancak pazar payının otopazda %18, genel LPG'de %4 seviyelerinde kalması ve Elf/Selyak'ın pazarda payının bulunmamasından dolayı, bu pazardaki işlemin Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.3.4. Kimya Pazarı

Elf Aquitaine SA'nın kontrolünde olan Elf Atochem Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Elf Atochem) petrokimya (Vinil Klorür Monomer), polimer (Polipropilen, Poliester, Polietilen, Poli Vinil Klorür) ve akrilik gibi kimya ile ilgili alanlarda faaliyetleri bulunmaktadır. Totalfina SA'nın ise Türkiye pazarında bu alanda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Elf Atochem'in 1999 yılı cirosunun 25.755.000.000.000 TL. olduğu dikkate alındığında, bu pazardaki işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğu anlaşılmıştır.

Dosya mevcudu bilgilerden, Elf Atochem'in pazar payının %5'in altında olduğu ve Totalfina SA'nın bu alanda faaliyetinin bulunmadığı, dolayısıyla söz konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.3.5. Süper Emici Ürünler

Faaliyet alanı çocuk bezi gibi süper emici ürünler olan Atofindley Dış Ticaret A.Ş.'nin (Atofindley) 1999 yılı cirosunun 5.100.000.000.000 TL. olduğu, pazar payının %20'nin altında kaldığı, Totalfina SA'nın ise bu alanda herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı dikkate alındığında, Atofindley'in kontrolünün Totalfina SA'ya geçmesi işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I- SONUÇ

Totalfina SA tarafından Elf Aquitaine SA'nın %94,93 oranında hissesinin devralınması işlemi sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında ilgili pazarlarda hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle, bildirim konusu işleme izin verilmesine OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.